

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18148

Θέμα 364^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 710-729**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΙ. *Ἄλλ' ἄνδρα, κεί τις ἦ σοφός, τὸ μανθάνειν
πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
Ὅρας παρὰ ρείθροισι χειμάρροις ὄσα
δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
Αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατὴ πόδα
τείνας ὑπέικει μηδέν, ὑπτίους κάτω
στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
Ἄλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.
Γνώμη γὰρ εἶ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
πρόσεστι, φήμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ
φῦναι τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
εἰ δ' οὔν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.* 710
- ΧΟ. *Ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἶ τι καίριον λέγει,
μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ.* 715
- ΚΡ. *Οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
φρονεῖν ὑπ' ἄνδρὸς τηλικουῶδε τὴν φύσιν;*
- ΑΙ. *Μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
οὐ τὸν χρόνον χρὴ μάλλον ἢ τᾶργα σκοπεῖν.* 720

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Ἄλλ' ἄνδρα, κεί τις ἦ σοφός, ... μετάστασιν δίδου.****(Μονάδες 30)**

Αλλά δεν είναι καθόλου ντροπή για έναν άνδρα (για έναν άνθρωπο) να μαθαίνει πολλά, ακόμη κι αν κάποιος είναι σοφός, και επίσης να μην παρατραβάει το σκονί. Βλέπεις πώς διασώζουν τα κλαδιά τους όσα (από τα) δέντρα υποχωρούν κοντά στο ορμητικό ρεύμα, πώς όμως καταστρέφονται σύρριζα αυτά που αντιστέκονται (Βλέπεις πως όσα από τα δέντρα λυγίζουν στην άκρη των χειμάρρων, αυτά σώζουν τα κλαδιά τους, όσα όμως αντιστέκονται, αυτά χάνονται σύρριζα). Επίσης, όποιος τεντώνει πολύ τα πανιά του πλοίου, ώστε να είναι σταθερά, και δεν τα χαλαρώνει καθόλου στον άνεμο, (αυτός) αφού αναποδογυρίσει το πλοίο, από εκεί και πέρα ταξιδεύει με ανεστραμμένο το κατάστρωμα (του πλοίου). Μα δώσε τόπο στην οργή και άλλαξε γνώμη.

2. Ποια ήταν η διάταξη του Χορού κατά την είσοδό του στην ορχήστρα και ποια ήταν η στάση του κατά τη διάρκεια της παράστασης;

(Μονάδες 10)

Ο χορός έμπαινε από τη δεξιά προς τον θεατή πάροδο κατά ζυγά (5 x 3) ή κατά στοίχους (3 x 5). Επικεφαλής του χορού κατά την είσοδό του βάδιζε ο αυλητής που με τον ήχο του αυλού συνόδευε την κίνηση και την όρχησή του. Τραγουδούσε ο χορός τις επωδούς ακίνητος. Εκτελούσε όμως με τον ίδιο ήχο και την ίδια όρχηση τις στροφές από τα αριστερά προς τα δεξιά, αλλά τις αντιστροφές αντίθετα. Το χαρούμενο τραγούδι, το υπόρχημα, όπως αυτό της Αντιγόνης (στ. 1115-1154), συνόδευε ζωηρή όρχηση. Κατά τη διδασκαλία του δράματος ο χορός είχε τα νώτα στραμμένα προς τους θεατές και μόνο ο κορυφαίος συχνά διαλεγόταν με τους ηθοποιούς.

3. α) Να σημειώσετε στον παρακάτω πίνακα με Χ πέντε λέξεις (απλές ή σύνθετες) που είναι ετυμολογικά συγγενείς με το ρήμα λέγω.

λόγος	απόρρητος
έπος	διάρρηξη
ρήμα	επομένως
επόπτης	ρήτορας
κατάληξη	υποψία

(Μονάδες 5)

Λόγος, έπος, ρήμα, απόρρητος, ρήτορας.

β) *αίσχρόν, ὄρᾱς, ναυτίλλεται, πρεσβεύειν, καίριον*: Να γράψετε μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

(Μονάδες 5)

αίσχρόν → αισχύνη

ὄρᾱς → πρόσοψη

ναυτίλλεται → ναυτιλία

πρεσβεύειν → πρέσβειρα

καίριον → επίκαιρος

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος